

Σχολή

Pražská konference studentů filosofie

8.–9. 4. 2016

Učebna č. 217, 2. patro, budova FF UK,
nám. Jana Palacha 2, Praha

PROGRAM KONFERENCE

Pátek 8.4.

13:00 – otevření učebny

13:15 – slavnostní zahájení

Naturalizovaná morální filosofie

13:30-14:00

Bc. Robert Netuka – magisterský program KFI FF MU

(NE)MORÁLNÍ PRIMÁTI – MY A TI DRUZÍ

V dějinách se někteří myslitelé zabývali násilím a agresivitou člověka. Příspěvek nabízí analýzu vnitrodruhového násilí u člověku evolučně nejbližších příbuzných a předkládá evoluční vysvětlení původu násilí na základě vědeckých výzkumů R. Wranghama a S. Mathew. Co máme v tomto ohledu s ostatními primáty společného a v čem jsme tak výjimeční oproti jiným živočišným druhům? Jaké mohou mít současné vědecké výzkumy implikace pro filozofii? Naturalizované pojetí zla aneb tradiční filozofické otázky ve světle současných přírodních věd a tak dále...

14:00-14:30

Mgr. Michaela Košová – doktorský program KFDPV PŘF UK

OSOBNÁ IDENTITA Z PERSPEKTÍVY EXPERIMENTÁLNEJ FILOZOFIE

Cieľom príspevku je predstaviť teoretické východiská a zámery plánovaného výskumného projektu týkajúceho sa pojmu osobnej identity. Ten má nadväzovať na štúdiu Strohmingerovej a Nicholosa (2014), ktorá ukázala, že v reakcii na rôzne scenáre predkladané probandom z radov laickej verejnosti vystupujú črty a vlastnosti úzko súvisiace s morálnym konaním a interpersonálnymi interakciami ako tie, ktoré najviac určujú zachovanie osobnej identity po sérii fyzických a psychologických zmien. V novom výskume pôjde o to kriticky zhodnotiť metodológiu pôvodnej štúdie, rozšíriť ju a otestovať jej závery.

14:30-15:00

Mgr. Jan Horský – doktorský program KFI FF MU & HUME LAB FF MU

AUGIÁŠŮV INTUITIVNÍ CHLÉV: ONTOLOGIE MORÁLNÍCH INTUIC

Cílem příspěvku je odpovědět na otázku „Co to je morální intuice?“ Byť se tento pojem stal v posledních 15 letech naprosto ústředním pro empiricky orientované studium morálky, nedá se říct, že by zde existoval konsensus ohledně toho, co vlastně přesně označuje. Výsledkem je konceptuální zmatek. Příspěvek se skrze podrobnou analýzu toho, jak je tento pojem definován či používán různými badateli, pokusí ukázat, co bychom od dobré definice morální intuice vlastně měli chtít – tj. na jaké otázky nám má poskytnout odpovědi. Na jejich základě pak nabídne vlastní, hybridní definici morální intuice.

15:00-15:30 – coffee break

15:30-16:00

Bc. Beatrix Susanne Lepis – magisterský program IFP FU

PROBLÉM NORMATÍVNEJ SILY V PRAGMATICKO-NATURALISTICKEJ ETIKE

Philip Kitcher v diele The Ethical Project rozvíja pragmaticko-naturalistickú koncepciu etiky, ktorou chce vysvetliť vznik a evolúciu morálnych noriem bez odvolávania sa na nadprirodzené entity či objektívne etické pravdy. Cieľom tohto príspevku je preskúmať cez Kitcherovo odmietnutie náboženstva, nakoľko sa mu darí za týchto podmienok zachovať normatívnu silu etiky. V kontexte teórie diela The Ethical Project chcem analyzovať jeho tri hlavné argumenty proti náboženstvu: nesprávnosť náboženských doktrín, znemožňovanie rovnosti a narušenie dynamického vývoja etického projektu.

16:00-16:30

Mgr. Robin Kopecký – doktorský program KFDPV PŘF UK

MYŠLENKOVÝ EXPERIMENT TIKAJÍCÍ BOMBY

Centrálím problémom príspevku je myšlenkový experiment tikající bomby (TB). Bude predstavena jeho historie a spôsoby užití ve filosofickém a politickém diskurzu. Příspěvek zodpoví, jaká je úloha lidových intuic v odborné argumentaci ve prospěch mučení nebo jeho zákazu za podmínek TB. Dále budou představeny faktory ovlivňující morální rozhodování u laiků v úloze TB a budou předvedeny průběžné výsledky vlastního výzkumu. Na závěr budou formulovány normativní závěry pro odborný diskurz.

16:30-17:00 – coffee break

ANALYTICKÁ FILOSOFIE A FILOSOFIE JAZYKA I

17:00-17:30

Mgr. Alžběta Micsinaiová – doktorský program KFDF FiF UK

IMPLICITNÁ ÚLOHA PODOBNOSTI V TEÓRII KONCEPTUÁLNEJ METAFORY

Príspevok sa zaoberá problémami, ktoré vyvstávajú pri hľadaní vhodnej definície metafory a otázkou podobnosti. Tradičné teórie metafory narábajú s pojmom podobnosti, avšak v súčasnosti, v rámci jednej z novších teórií, v teórii konceptuálnej metafory, sa autori od pojmu podobnosti dištancujú. Autorka príspevku vysvetľuje niektoré ťažkosti, ktoré vznikajú pri zhodnocovaní rôznych typov podobnosti a obhajuje tézu, že podobnosť predsa len zohráva svoju úlohu v teórii konceptuálnej metafory, a to prostredníctvom konštituovania podobnosti medzi cieľovou a zdrojovou doménou.

17:30-18:00

Mgr. Zuzana Rybaříková – doktorský program KFI FF UPOL

ARISTOTELŮV LOGICKÝ ČTVEREC JAKO SPOJKA

Přestože je Aristotelův logický čtverec jednou ze zásadních teorií tradiční logiky, byl moderní logikou odmítnut. Nové pokusy o jeho uchopení se však objevily i ve dvacátém století. V padesátých letech Henryk Greniewski reformuloval logický čtverec jako spojku „ \boxtimes “. Příspěvek pojedná o Geniewského formalizaci, reakcích na jeho příspěvek a úskalích, které formalizace logického čtverce jako spojky přináší.

Sobota 9.4.

DĚJINY FILOSOFIE

10:00-10:30

Mgr. Michal Bajla – doktorský program KFDF FF UPJŠ

PÁTRANIE PO LOŽISKÁCH NIHILIZMU V NIETZSCHEHO REFLEXII FILOZOFIE

Autor sa v tomto príspevku pokúsi vysledovať nihilizmus v rámci gréckej filozofie, ktorá je v súlade s jej Nietzscheho raným reflektovaním pochopená ako výkon života. Tá tu bude v súlade so Spenglerovou tézou, ktorej aplikácia sa vykáže ako produktívna a s celkom Nietzscheho uvažovania plauzibilná, uchopená diskrétno voči filozofii novoveku. Autor chce dokázať možnosť viesť zmysluplnú súvislosť medzi ranou a neskorou Nietzscheho reflexiou gréckej filozofie. Na základe týchto predpokladov má byť príspevok pokusom uchopiť grécku filozofiu v jej vzmachu i úpadku v intenciách Nietzscheho myslenia.

10:30-11:00

Mgr. Jacques Joseph – doktorský program KFDPV PŘF UK

HENRY MORE A IMAGINACE

Ve filosofii „Cambridgeského platonika“ Henryho Mora (1614-1687) se zajímavým způsobem mísí myšlenkové okruhy a témata novověké filosofie s renesančně novoplatónskou tradicí, z níž přejímá mimojiné např. teorii imaginace, byť reinterpretovanou v kontextu novověkého myšlení. Cílem příspěvku bude představit specifika Morovy teorie imaginace a upozornit na její význam v rámci jeho filosofie, v níž hraje imaginace (a od ní odvozené koncepty) klíčovou roli nejenom na mikrokosmické, ale také na makrokosmické úrovni.

11:00-11:30

Bc. Filip Felix – magisterský program ÚFAR FF UK

MERLEAU-PONTYHO HENRI BERGSON

Příspěvek bude věnován vlivu Henriho Bergsona na myšlení Maurice Merleau-Pontyho. Bude rozvedena Merleau-Pontyho kritika racionality, kterou od Bergsona přejímá a zasazuje do kontextu tělesnosti. Radikální vystoupení proti pojmovému uchopení skutečnosti vyžaduje formulaci jiné metody či přístupu k poznání. Henri Bergson představuje svou intuition a Merleau-Ponty se snaží vzájemný vztah myšlení a vnímání, potažmo těla a řeči, myslet z jednoho společného pole, kterým je tělesnost. Opět se ovšem setkávají, když svoji nově zvolenou metodu shodně opírají o specifický typ zkušenosti.

11:30-13:30 – pauza na oběd

13:30-14:00

Bc. Tomáš Musil – magisterský program ÚFAL MFF UK a ÚFAR FF UK

STROJOVÝ PŘEKLAD Z POHLEDU FILOSOFIE JAZYKA

Příspěvek ukáže souvislosti strojového překladu (tj. programů typu Google Translate) a filosofie jazyka. Bude se soustředit zejména na vztah jazykových modelů pro strojový překlad a filosofie Gottloba Frega, pozdního Wittgensteina a strukturalismu. Předvede, jak je v jazykových modelech zachycen význam a jak lze takové postupy filosoficky zdůvodnit. Demonstruje tak možnosti vzájemného obohacení filosofie a výzkumu umělé inteligence.

14:00-14:30

Bc. Tomáš Šmiřák – magisterský program KFI FF OU

CO ŘÍKAJÍ VĚTY, V KTERÝCH NĚKOMU PŘÍPISUJEME PROPOZIČNÍ POSTOJE

Jedním z důsledků přímé reference je možnost ve větách zaměnit koreferující vlastní jména, aniž bychom tím změnili obsah vět. To však naráží na fregeánské intuice, podle kterých tato substituce může u postojových vět vést ke změně pravdivostní hodnoty. Příspěvek se pokusí tento spor eliminovat a zachovat přitom přímou referenci a respektovat tyto intuice. Podle předvedeného přístupu by substituce nezměnila sémantický obsah vět a změna pravdivosti by se týkala pouze kontextově podmíněných propozičních obsahů.

14:30-14:45 – coffee break

FILOSOFIE VĚDY A EPISTEMOLOGIE

14:45-15:15

Bc. Martin Zach – magisterský program DFP FHS UK

VĚDECKÉ MODELY A APROXIMATIVNÍ PRAVDIVOST

Vědecké modely se teprve relativně nedávno dostaly do popředí zájmu filosofie vědy. Jejich studium se ovšem zdá být klíčem k přehodnocení celé řady témat. V příspěvku budou vysvětleny pojmy model, aproximace, abstrakce a idealizace a kromě jejich ilustrace na vybraných příkladech bude diskutován jejich vztah k vědeckému realismu a k aproximativní pravdivosti. V souvislosti s modely bude rozvedeno, v jakém smyslu lze o aproximativní pravdivosti mluvit a co tento pojem vlastně znamená v kontextu všudypřítomných vědeckých modelů a aproximací.

15:15-15:45

Bc. Jan Buráň – magisterský program KFI FF UPOL

A BLACK MAN IN A DARK ROOM WHO LOOKS FOR A BLACK HAT WHICH MAY NOT BE THERE; NĚKTERÉ ASPEKTY POPPEROVY EPISTEMOLOGIE

Proč se poznávání podobá stavbě domu v bažině? Je ke konstrukci „vědění“ postačující smyslová percepce? Byla dříve hypothesis, nebo pozorování? A jak je to vlastně s tím černým mužem? Od Logiky

vědeckého bádání (1934), přes Objektivní poznání (1972) po sérii „intelektuálních interview“ pro BBC (1988) se Karl Popper pokoušel ilustrovat své pokusy o odpovědi na základní otázky noetiky na mnoha trefných metaforách, z nichž některé se tento příspěvek vynasnaží přetlumočit.

15:45-16:15 – coffee break

POLITICKÁ FILOSOFIE A ETIKA

16:15-16:45

Mgr. Adéla Eichlerová – KFI FF UPOL

DAVID HUME A NATURALISMUS V POLITICKÉ FILOZOFII

V posledních letech se objevují pokusy o vysvětlení politického chování metodologií přírodních věd. Je však možné naturalizovat politickou filozofii? Příspěvek bude opřen o výklad myšlenek Davida Huma, jehož hlavním východiskem je empiristický předpoklad, že veškeré poznání musí vycházet ze smyslů. Na tomto principu postavil celou svou vědu o člověku, a to včetně politické filozofie. Hume se jako jeden z prvních filozofů pokusil o naturalizaci politiky a jeho myšlenky by tak mohly být zdrojem inspirace pro současnou politickou filozofii.

16:45-17:15

Mgr. Slavomíra Rapčanová – doktorský program KF FF UKF

IDEOVÉ ZDROJE GÁNDHIZMU A JEHO REFLEXIA V MODERNEJ INDII

Cieľom je analyzovať gándhizmus ako ideologický smer prostredníctvom štúdia zdrojov Gándhího myslenia a činnosti. Zisťujem konzistentnosť pôvodného Gándhího učenia a ideológie gándhizmu. Rozpor či naviazanosť ilustrujem prostredníctvom vybraných situácií odohrávajúcich sa v Indii po získaní nezávislosti. V prípade myšlienkových zdrojov Gándhího učenia predkladám dve hlavné tradície. Primárne domácu Indickú tradíciu, kde textový základ tvorí Bhagavadgíta. Sekundárne hlavne literárne zdroje veľkých západných náboženských tradícií a vybraných osobností ako L. N. Tolstoj, D. Thoreau či J. Ruskin.

17:15-17:30 coffee break

17:30-18:00

Bc. Jan Brázdil – magisterský program KFI FF MU

SITUACIONISMUS A MORÁLNÍ CHARAKTER

Činíme správně, když některé lidi nazýváme statečnými, štědrými nebo uměřenými? Je teorie morálního charakteru, která je jádrem Aristotelovy etiky, empiricky adekvátní? Nejsou lidé pouze oběťmi situace, která do značné míry určuje jejich jednání? Takto nějak zní první otázky, se kterými se střetneme, když se seznámíme se situacionistickou kritikou morálního charakteru. Příspěvek má za cíl diskuzi kolem této kritiky v základech představit. Prezentovány budou jak stěžejní body kritiky, tak reakce ze strany filosofů a psychologů, kteří se tímto problémem zabývají.

18:00-18:30

Martin Jech – PF UK, FF UK

PRÁVO NA ŽIVOT PLODU JAKO FILOSOFICKÝ A PRÁVNÍ PROBLÉM

Cílem autorova bádání je rozumné vyřešení otázky práva na život počatého plodu, a to z filosofického a přirozenoprávního pohledu. Práce není primárně pouze představením různých názorových proudů v současné, velmi živé, debatě o přípustnosti potratů, nýbrž spíše snahou o zdůvodnění práva na život plodu jako lidského individua, jež má být subjektem základních lidských práv jako každý jiný člověk. Práce proto vyrůstá ze současného rozporu rovnosti všech lidí a uznání jejich nezcizitelných lidských práv, a tolerance neomezené svévole matky svobodně rozhodovat o životě svého vyvíjejícího se plodu.

19:00-??? – konferenční afterparty TBA